

Nr 339.

Av herrar **Starbäck** och **Holmgren**, om löneförbättring för arméns och marinens reservstater.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen den 8 sistlidne april nr 350 angående löneroglering för arméns och marinens personal har arméns och marinens reservstatspersonal uteslutits. Då detta förhållande synes oss innebära en uppenbar orättvisa mot denna personal och då besvikelsen inom densamma är synnerligen stor, ha vi velat fästa riksdagens uppmärksamhet på detta förhållande.

Redan den 30 maj 1919 ingav arméns och marinens avlöningssakkunniga förslag om löneroglering för arméns och marinens reservstatspersonal.

I detta förslag yttrade lönesakkunniga följande:

»Genom särskilda beslut av 1918 och 1919 årens riksdagar har arméns personal å aktiv stat tillerkänts dels tillfällig löneförbättring, räknat från och med 1918, dels ock pensionsförbättring att utgå från 1919 års början. Personalen å arméns reservstat har däremot hittills icke kommit i åtnjutande av vare sig löne- eller pensionsförbättring. Då emellertid reservstatspersonalens löner och pensioner äro avvägda i visst förhållande till de motsvarande förmåner, som, innan nu genomförda förbättringar kommit till stånd, tillkommit arméns personal å aktiv stat, torde en löne- och pensionsförbättring jämväl för reservstatspersonalen icke längre kunna uppskjutas, och få med anledning därav arméns och marinens avlöningssakkunniga härmed vördsamt framlägga följande förslag till löne- och pensionsförbättring för sistnämnda personal.»

Ovannämnda förslag har varit på remiss till olika myndigheter och bland annat till alla delar tillstyrkts av arméns pensionskassa.

Förslaget angående marinens reservstatspersonal är uppgjort enligt samma grunder som arméns.

Vid anmälan av nämnda förslag så vitt anginge reservstaterna för armén, anförde chefen för lantförsvarsdepartementet den 7 januari 1920

(statsverkspropositionen till 1920 års riksdag fjärde huvudtiteln, del I, sid. 106) att, då i samband med antagandet av 1914 års härordning beslut fattades om upprättandet av reservstaten vid armén, reservstatens omfattning satts i visst förhållande till behovet av personal å aktiv stat och reservstatspersonalens tjänstgöringsskyldighet bestämts med hänsyn tagen till bland annat den genom den nya härordningen fastställda övningstiden för de värnpliktige. Under förutsättning att vid den allmänna revisionen av vårt försvarsväsende övningstiden för huvuddelen av de värnpliktiga komme att inskränkas, syntes behovet av å aktiv stat uppfört befäl komma att minska, under det att behovet av reservstatsbefäl kunde komma att öka. Därvid kunde det jämväl visa sig, att en ökad tjänstgöringsskyldighet borde för reservstatsbefälet fastställas. Vid sådant förhållande syntes det departementschefen av vikt att man icke genom att fastställa viss löne- och pensionsförbättring för det nuvarande reservstatsbefälet föregrepe, vad som framdeles kunde komma att i förevarande hänseende stadgas.

Med anledning av vad som sålunda anförts hade departementschefen ansett de sakkunnigas förevarande framställning icke för det dåvarande böra föranleda annan åtgärd än att densamma överlämnades till den av Kungl. Maj:t tillsatta försvarsrevisionen.

De skäl, som sålunda här anföras av departementschefen, varigenom arméns och marinens reservstatspersonal berövades det löne- och pensionstillägg, som från och med 1918 och 1919 beviljats personalen å aktiv stat, synes icke sakligt övertygande utan måste anses innebära en direkt orättvisa mot reservstatspersonalen.

Ty även om reservstatspersonalen kunde komma att öka och dess tjänstgöringsskyldighet utvidgas så kunde väl ej gärna beviljandet av löner och pensionstillägg till reservstatspersonalen innebära ett föregripande av försvarsrevisionens arbete i högre grad än vad som sker genom beviljandet av dessa lönetillägg till den aktiva personalen. Då departementschefen anser, att de värnpliktigas tjänstgöring kunde komma att minska, så måste ju detta också innebära minskad tjänstgöring för den aktiva personalen, varigenom beviljandet av lönetillägg till denna personal väl då också måste i lika hög grad innebära det föregripande av försvarsrevisionens arbete, som departementschefen befarat.

Rättvisan liksom också rent sakliga skäl hade därför krävt, att löne- och pensionstillägg också av riksdagen begärts för reservstatspersonalen.

Besvikelsen inom densamma blev också stor, men reservstatspersonalen har dock hyst den förhoppningen, att denna orättvisa snarast skulle komma att av Kungl. Maj:t rättas, om ej förr så i samband med

den till årets riksdag framlagda löneregleringen för armén och marinen. Men även denna förhoppning har nu grusats.

I sitt i år framlagda förslag hava nämligen de avlöningssakkunniga ej inneslutit arméns och marinens reservstatspersonal i löneförbättringen. Härigenom kommer denna personals ekonomiska ställning i förhållande till den aktiva personalen att *yttre* försämrast. Ehuru flertalet av de militära myndigheterna vid ärendets remiss uttalat sig för att reservstatspersonalen nu beviljades löneförbättring och dessutom framhållit de militära olägenheter, som skulle bli följden, om så ej skedde och varigenom bland annat rekryteringen av reservstatens regementsofficersgrad omöjliggjordes, har Kungl. Maj:t dock icke i år begärt löneförbättring för reservstaten.

Å sid. 11 i Kungl. Maj:ts proposition nr 350 till årets riksdag angående löneförbättring för arméns och marinens personal förekommer följande yttrande:

»Av skäl, som i det föregående angivits, hade de sakkunnigas förslag om tillfällig löneförbättring för personalen å arméns och marinens reservstater icke ansetts för närvarande böra upptagas till slutlig prövning utan i stället överlämnats till den av Kungl. Maj:t tillsatta försvarsrevisionen. Då frågan nu gällde en mera definitiv lönereglering, synes nämnda skäl än starkare tala för, att en sådan lönereglering för nämnda personal ej borde genomföras, innan resultatet av försvarsrevisionens arbete beträffande organisationen av vårt försvar föreläge. Det vore härjämte att märka, att tjänstgöringen för ifrågavarande personal vore av rätt begränsad omfattning och avsedd att fullgöras vid sidan av annan verksamhet, varför en förbättring av avlöningsförhållandena för denna personal icke kunde anses vara i lika hög grad av behovet påkallad som för personalen å aktiv stat.»

Häremot må följande anföras. Skälet att reservstatens personal skulle uteslutas även från denna lönereglering, emedan försvarsrevisionens arbeten först skulle inväntas, har jag redan förut bemött. Vidare är det visserligen sant, att tjänstgöringens omfattning för reservstatspersonalen är rätt begränsad, men å andra sidan följer med densamma rätt så betungande skyldigheter i ekonomiskt avseende, varvid här endast må framhållas reservstatspersonalens skyldighet att hålla sig med den dyrbara militära utrustningen och skyldigheten att fortfarande inbetala avgifter till arméns pensionskassa och änke- och pupillkassa m. m. Åsikten däremot, att en förbättring av avlöningsförhållandena för reservstatspersonalen icke kan anses av behovet påkallad, emedan denna personals tjänstgöring vore avsedd att fullföljas vid sidan

av annan verksamhet, torde icke vara riktig. Anledningen nämligen, varför flertalet officerare övergick från aktiv stat till reservstat, var visserligen den, att den under de dyra krigsåren icke kunde försörja sig och sin familj på den avlöning, som den då åtnjöt som officer eller underofficer på aktiv stat. Denna personal måste försöka komma ur sitt nödläge och övergick — kanske oftast motvilligt — till reservstaten. På grund av de då rådande goda konjunkturerna lyckades flertalet erhålla bättre avlönade civila platser. Den senare inträdda ekonomiska depressionen har emellertid haft till följd att ett stort antal av reservstatens personal förlorat sina civila anställningar, så att för många *reservstatsavlöningen är den enda eller åtminstone huvudsakliga inkomstkällan*. Privatekonomiska intressen kunna således icke tagas till intäkt för reservstatspersonalens uteslutande från den nu föreslagna löneförbättringen. För flertalet av reservstatspersonalen torde löneförbättringen vara lika så mycket av behovet påkallad som för den aktiva personalen.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen den 12 juni 1914, nr 159, angående upprättandet av reservstater för armén anföres å sidan 19 angående generalspersoner och regementsofficerare å reservstat följande:

»Därtill kommer, att den tid, som en från aktiv stat till reservstat överflyttad generalsperson eller regementsofficer kunde kvarstå å reservstaten, i de flesta fall komme att vara inskränkt till några få år samt att dessa officerare i allmänhet befinna sig i en ålder, då svårigheter mötte att förvärva annan tillräckligt givande och säker sysselsättning för att motivera övergång till reservstat.»

Kungl. Maj:t och riksdagen hava således vid reservstatens uppsättande 1914 förutsatt, att åtminstone för regementsofficerare deras reservstatsavlöning sannolikt skulle bliva deras enda inkomstkälla. Det måste då uppfattas såsom särskilt hårt mot denna kategori av officerare att *nu* såsom skäl för att de ej skola få komma i åtnjutande av löneförbättring framhållas för riksdagen, att de skola fullgöra sin tjänstgöring *vid sidan av annan verksamhet*.

Av reservstatens personal torde också regementsofficerarna träffats hårdast av, att reservstaten, så väl 1919 som nu, uteslutits från löneförbättring.

I Kungl. Maj:ts nyss nämnda proposition till riksdagen nr 159 år 1914 angående den *grund*, efter vilken lön och pension skola beräknas för regementsofficerare å reservstat, heter det vidare å sidan 19 i sakkunnigas yttrande, som godkänts av riksdagen:

»Under sådana förhållanden skulle det säkerligen visa sig omöjligt att hålla reservstaten vid avsedd numerär endast genom aktiva generalspersoners och regementsofficerares övergång, utan det bleve helt visst nödvändigt att anlita utvägen att befordra officerare, som därtill vore lämpliga, men som måhända icke kunde befordras på aktiv stat till närmast högre grad på reservstat. För att en sådan utväg skulle leda till avsett resultat fordrades att lönen å reservstat bestämdes högre än pensionen i den lägre tjänstegraden på aktiv stat och framför allt att pensionen på reservstat icke komme att understiga nyssnämnda pension.» (Kursiverat av motionären.)

I enlighet med denna princip bestämde också 1914 års riksdag löner och pensioner för reservstaten. Härigenom var också fastslaget, att t. ex. en officer, som övergick som major å reservstat, kunde vara förvissad om att hans lön alltid skulle bliva högre än en kaptens pension samt hans pension icke understiga kaptenens pension. För en major å reservstat bestämdes således en lön av 3,100 kronor, medan pensionen för en kapten är 2,720 kronor.

Nu vill man emellertid plötsligt ändra denna av riksdagen bestämda grund, och lämna regementsofficerarna å reservstat åt sitt öde.

Följande exempel torde böra framhållas. En majors å reservstat lön skulle enligt de principer som godkänts av riksdagen således bestämmas enligt förhållandet 3,100 till 2,720. Under senast gångna kvartalet har med dyrtidstillägg en kaptens pension uppgått till 8,145 kronor per år. Enligt den av riksdagen en gång antagna principen skulle en reservstatsmajors lön således vara 9,300 kronor men är i stället med nuvarande dyrtidstillägg endast omkring 6,600 kronor. Om man med hänsyn till förestående sänkning av dyrtidstillägget verkställer motsvarande beräkningar med bortseende av dyrtidstillägget, har man således att utgå från de aktiva kaptenernas grundpension (jämte nu fastställt pensionstillägg) utgörande 3,990 kronor. Resultatet av en sådan beräkning bliver då för majorens på reservstat vidkommande en grundlön av 4,580 kronor och en grundpension av 3,990 kronor. Men i stället har nu en major på reservstat respektive 3,100 kronor och 2,720 kronor; detta såsom en följd av att reservstaten ännu icke kommit i åtnjutande av vare sig det tillfälliga löne- eller pensionstillägget.

En officer å aktiv stat, som vid 46 och 48 års ålder blev befördrad till major å reservstat och som är tjänstgöringsskyldig till 55 år, har nu med medräknade dyrtidstillägg omkring 1,500 kronor mindre per år, än vad en kapten vid 50 års ålder erhåller i pension, vilken ej längre är vare sig tjänstgöringsskyldig i fredstid eller skyldig att betala avgifter till arméns pensionskassa.

Hade vid reservstatens inrättande de officerare, som mottog befordran till regementsofficerare på reservstat, kunnat äva dessa mer än orättvisa förhållanden, så hade helt visst ingen vågat övergå till reservstat. Det torde också nu bliva omöjligt att förmå någon lämplig officer att

mottaga befordran till major på reservstat, då han erhåller mindre i lön än kapten i pension. En omedelbar rättelse i dessa förhållanden torde därför böra vidtagas.

Det förslag till löne- och pensionsförbättring, som av arméns och marinens avlöningssakkunniga avgavs den 30 maj 1919, skulle ställa reservstatspersonalen på proportionsvis samma nivå i avlöningsförhållanden, som den aktiva personalen för närvarande står. Den till årets riksdag föreslagna löneförbättringen för den aktiva personalen innebär en förbättring av deras nuvarande avlöning med omkring 16 %, varför en löneförbättring för reservstatens personal, om densamma inneslötits i den till årets riksdag avgivna propositionen, borde hava varit omkring 16 % högre än den, som de avlöningssakkunniga föreslog för reservstatspersonalen i sitt förslag den 30 maj 1919.

Då emellertid något detaljerat förslag till löneförbättring ej nu finnes utarbetat för reservstatens personal och det är oss omöjligt att nu medhinka ett sådant, synes det icke möjligt att finna någon annan grundval för beräkning av reservstatens vid armén och marinen lönereglering än den av de avlöningssakkunniga den 30 maj 1919 avgivna. Ett antagande av detta förslag skulle *delvis* förhjälpa reservstaterna ur det ofördelaktiga ekonomiska läge, som de alltsedan ingången av 1918 befunnit sig i. Den slutliga löneregleringen skulle dock ej kunna komma reservstaten tillgodo förrän i samband med försvarsrevisionens förslag i ärendet.

Vi få därför hemställa,

att riksdagen måtte för vardera av åren 1921 och 1922 bevilja för arméns och marinens reservstater å extra stat ett anslag av inalles 177,000 kronor, därav för arméns reservstatspersonal 165,000 kronor och för marinens reservstatspersonal 12,000 kronor, i enlighet med de grunder, som bifogade förslag av arméns och marinens avlöningssakkunniga den 30 maj 1919 angiva.

Stockholm april 1921.

Karl Starbäck.

Bj. Holmgren.

Bilaga 1.

Till Herr statsrådet och chefen för Kungl. Lantförsvarsdepartementet.

Genom särskilda beslut vid 1918 och 1919 årens riksdag har arméns personal å aktiv stat tillerkänts dels tillfällig löneförbättring, räknat från och med år 1918, dels och pensionsförbättring att utgå från 1919 års början. Personalen å arméns reservstater har däremot hittills icke kommit i åtnjutande av vare sig löne- eller pensionsförbättring. Då emellertid reservstatspersonalens löner och pensioner äro avvägda i visst förhållande till de motsvarande förmåner, som, innan nu genomförda förbättringar kommit till stånd, tillkommit arméns personal å aktiv stat, torde en löne- och pensionsförbättring jämväl för reservstatspersonalen icke längre kunna uppskjutas, och få med anledning därav arméns och marinens avlöningssakkunniga härmed vördsamt framlägga följande förslag till löne- och pensionsförbättring för sist nämnda personal.

De nuvarande reservstaterna vid armén äro upprättade genom beslut av 1914 års senare riksdag i huvudsaklig överensstämmelse med ett inom lantförsvarsdepartementet av tillkallade sakkunniga uppgjort förslag. För detta förslag, som var grundat på vissa äldre utredningar i ämnet, redogöres närmare i det vid propositionen nr 159 till nämnda riksdag fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 12 juni 1914.

*Nuvarande
löne- och
pensions-
bestämmelser.*

Enligt berörda förslag borde vid bestämmande av avlöningsförmånernas storlek, särskilt beträffande kompaniofficerarna, följande synpunkter beaktas. Kostnaden för reservstaten måste hållas avsevärt lägre än den aktiva statens. Löneförmånerna borde å andra sidan tillmätas så, att de blevo en verklig faktor att räkna med även för den, som vid jämförelsevis unga år ämnade avgå från aktiv stat och i sammanhang därmed omlägga grunderna för sin ekonomi. Slutligen borde, för att kvarhålla de äldre officerarna på reservstat och motverka ett uppskjutande av övergång till denna, en höjning av avlöningen äga rum för dem, som vid viss ålder kvarstode å densamma, och denna höjning syntes böra få formen av ålderstillägg, dock utan att sådant tillägg skulle i detta fall få inverka på pensionen. Med beaktande av dessa synpunkter kunde lönebeloppen för de tre löneklasser, på vilka enligt de sakkunnigas förslag kompaniofficerarna på reservstat skulle fördelas, lämpligen bestämmas till 1,300, 1,800 och 2,300 kronor. Av dessa motsvarade det förstnämnda ungefär löjtnants av 2 klassen lön och inkvarteringsersättning enligt lägsta tariffen, tillsammans 1,320 kronor, och det andra löjtnants av 1 klassen motsvarande förmåner, tillsammans 1,800 kronor. Det högsta lönebeloppet, 2,300 kronor, motsvarade däremot icke kaptens av 2 klassen lön och inkvarteringsersättning enligt lägsta tariffen, tillsammans 2,800 kronor, men kunde icke heller gärna göra det, emedan kostnaderna därigenom skulle bliva alltför stora. Ålderstilläggen skulle enligt de sakkunnigas förslag bestämmas till två å trehundra kronor för lägsta och ett å samma belopp för mellersta löneklassen och borde tillträdas efter uppnåendet av den levnadsålder, som berättigade till inträde i högre löneklass, oberoende av den tid vederbörande tillhört reservstaten.

I fråga om underofficerarnas löneförmåner gjorde sig ungefär samma synpunkter gällande som i fråga om kompaniofficerarnas. Lönebeloppen för de två löneklasser, till vilka enligt förslaget underofficerarna på reservstat skulle hänföras, borde bliva respektive 900 och 1,100 kronor. Lägsta lönebeloppet komme således att ungefär motsvara sergeants av 2 klassen lön och inkvarteringsersättning enligt lägsta tariffen, tillsammans 960 kronor, samt det högsta lönebeloppet sergeants av 1 klassen motsvarande förmåner, tillsammans 1,080 kronor. Underofficerare i lägre löneklassen borde efter liknande grunder, som skulle gälla för kompaniofficerare, komma i åtnjutande av ett ålderstillägg å 150 kronor.

Pensionsbeloppen skulle enligt de sakkunnigas förslag utgöra för kompaniofficerare resp. 1,040, 1,440 och 1,840 kronor samt för underofficerare resp. 700 och 900 kronor.

Beträffande generaler och regementsofficerare anfördes, att det säkerligen skulle visa sig omöjligt att hålla reservstaten vid avsedd numerär endast genom aktiva generalspersoners och regementsofficerares övergång, utan det bleve helt visst nödvändigt att anlita utvägen att befordra officerare, som därtill vore lämpliga, men som måhända icke kunde befordras å aktiv stat, till närmast högre tjänstegrad å reservstat. För att en sådan utväg skulle leda till avsett resultat fordrades, att lönen å reservstat bestämdes högre än pensionen i den lägre tjänstegraden på aktiv stat, och att framför allt pensionen å reservstat icke komme att understiga nyssnämnda pension.

Vad reservstatens majorsgrad anginge, borde löneförmånerna i denna grad så anpassas, att de kunde verka lockande även för majorer å aktiv stat att övergå till reservstaten. Med hänsyn härtill och till vad ovan anförts syntes de icke böra sättas lägre än 3,500 kronor. Pensionen borde lämpligen bestämmas till 3,000 kronor. (Såsom jämförelse anfördes, att kaptens av 1 klassen lön utgjorde 3,400 kronor och pension 2,700 kronor samt majors lön 4,000 kronor och pension 3,200 kronor.)

Något behov av en särskild överstelöjtnantsgrad föreläge icke på reservstaten. Däremot borde införas en överstegrad, fördelad i två löneklasser, den ena för äldre överstar (som fyllt 56 år) och den andra för yngre överstar och till överstar på reservstat befordrade överstelöjtnanter. För att den förra klassen skulle bliva lockande, måste dess löneförmåner och pension vara högre än överstelöjtnants pension, till vilken överstar vore berättigade vid 55 års ålder. Med beaktande av dessa önskemål kunde lönebeloppen i de båda löneklasserna i reservstatens överstegrad lämpligen bestämmas till 4,600 och 5,000 kronor och pensionerna till 3,800 och 4,200 kronor. (Till jämförelse anfördes, att överstelöjtnants lön utgjorde 4,500 kronor och pension 3,600 kronor samt överstes lön 6,000 kronor och pension 4,500 kronor.)

Med tillämpande av samma principer syntes lön och pension för generalsperson å reservstat böra bestämmas till respektive 6,000 och 5,000 kronor.

Beträffande fältläkarkårens reservstat föreslogs, att löneförmåner och pensioner måtte bestämmas för bataljonsläkare lika med högsta löneklassen för kompaniofficerare, för regementsläkare lika med majors och för fältläkare lika med lägre löneklassen för överstar, allt å den föreslagna reservstaten för armén.

Föredragande departementschefen ansåg emellertid, att de av de sakkunniga föreslagna fasta lönebeloppen kunde underkastas en nedsättning med 10 procent utan att rekryteringen av reservstaterna därigenom äventyrades; och i överensstämmelse härmed avfattades propositionen till riksdagen.

Riksdagen uttalar i skrivelse den 14 september 1914 nr 1 punkt VII, att det föreliggande förslaget till reservstatsfrågans ordnande i huvudsak syntes böra läggas till grund för den ifrågasatta organisationen. I vissa avseenden syntes dock jämkningar böra vidtagas.

Riksdagen delade den av departementschefen uttalade meningen, att de föreslagna fasta lönerna borde kunna underkastas en nedsättning av 10 procent, men hölle före, att de sålunda nedsatta lönerna borde, utom för generalsperson och överste i högre lönegraden, avrundas till jämna belopp.

Riksdagen vore vidare av den uppfattningen, att jämväl pensionerna kunde nedsättas med 10 procent och avrundas till jämna belopp.

Vid lönernas och pensionernas avrundande hade riksdagen ansett, att då bland personalen inom kompaniofficersgraden särskilt kompaniofficerare i lägsta löneklassen hade att motse en relativt lång tjänstetid och således närmast hade intresse av något förhöjd lön, lönerna för denna personal borde avrundas uppåt. Beträffande den högre personalen syntes det för underlättande av reservstaternas rekrytering därvid vara lämpligare att i stället höja pensionerna med ett, om ock obetydligt, belopp utöver 90 procent av vad i propositionen föreslagits.

Någon ytterligare reducering av de föreslagna pensionernas belopp genom deras bestämmande till viss procent, exempelvis 80 procent, av lönebeloppen, hade riksdagen icke ansett sig kunna ifrågasätta. Vid anställda beräkningar hade det nämligen visat sig, att detta skulle bereda särskilt på reservstat övergående löntagare i högre tjänstegrader så dåliga villkor, att de med all sannolikhet skulle föredraga att kvarstanna i innehavande grad i aktiv tjänst framför att övergå till närmast högre grad på reservstat. Till undvikande härav syntes de olika pensionsbeloppen för reservstatspersonalen i de högre tjänstegraderna böra bestämmas ungefärligen till beloppet av den för personal i närmast lägre tjänstegrad å aktiv stat gällande pensionen.

Enligt riksdagens beslut utgå till personal å arméns reservstater löner och pensioner med nedannämnda belopp.

Beställning.	Lön kronor.	Pension kronor.
Generalsperson	5,400: —	4,500: —
Överste i högre löneklassen	4,500: —	3,800: —
» i lägre »	4,200: —	3,500: —
Major	3,100: —	2,700: —
Kompaniofficer i högsta löneklassen...	2,100: —	1,800: —
» i mellersta » ...	1,650: —	1,300: —
» i lägsta » ...	1,200: —	900: —
Underofficer i högre » ...	1,000: —	850: —
» i lägre » ...	800: —	650: —
Fältläkare	4,200: —	3,500: —
Regementsläkare	3,100: —	2,700: —
Bataljonsläkare	2,100: —	1,800: —

Härutöver skulle kompaniofficerare och underofficerare åtnjuta i stället för ålderstillägg, särskilda avlöningstillägg enligt regler, för vilka redogöres i det följande.

I avgift för egen pensionering erlägger personal vid reservstaterna tre procent av pensionsbeloppet.

Under tjänstgöringen åtnjuter reservstatspersonal dagavlönning ävensom dagtraktamente och annan tillfällig avlöning enligt de föreskrifter, som gälla för personal å aktiv stat av den mot vederbörande tjänstegrad (tjänsteklass) å reservstat svarande tjänstegrad (tjänsteklass).

Löne- och pensionsförbättring.

Av den här ovan lämnade redogörelsen framgår, att de nuvarande lönerna och pensionerna för reservstatspersonalen satts i visst förhållande till de samtligt för arméns personal å aktiv stat gällande lönerna och pensionerna. Sedan numera sistnämnda personal erhållit såväl löne- som pensionsförbättring, lär det såsom redan är antytt, för uppehållande av reservstaternas rekrytering vara nödvändigt att förbättra jämväl reservstatspersonalens löner och pensioner.

Enligt vad de sakkunniga inhämtat, har det emellertid redan före genomförandet av den för personal å aktiv stat beslutade löne- och pensionsförbättringen varit förenat med svårigheter att besätta åtminstone vissa av reservstatsbeställningarna. Så har t. ex. hittills icke någon sökande anmält sig till de å reservstat uppförda överstebeställningarna i högre löneklassen liksom ej heller till bataljonsläkarebeställningarna, och detta ehuru ifrågavarande beställningar upprepade gånger kungjorts lediga. Kompaniofficersbeställningarna kunde under de första åren efter reservstaternas upprättande icke till fullo besättas, men under de senare åren har antalet sökande varit tillräckligt att fylla de lediga beställningarna. Av underofficersbeställningarna voro vid ingången av år 1919 något över ett tiotal obesatta. Vad sålunda anförts synes ytterligare tala för nödvändigheten av en löne- och pensionsreglering för reservstatspersonalen.

Högre beställningar.

Behovet härav torde vara störst beträffande beställningarna av högre tjänstegrad än kompaniofficers. För dessa högre beställningar hava, såsom förut nämnts, de nuvarande pensionerna bestämts till ungefär samma belopp som pensionen för närmast lägre tjänstegrad å aktiv stat, varefter lönerna anpassats i förhållande till de sålunda fixerade pensionsbeloppen. Vid avvägandet av dessa pensionsbelopp har man måst hava för ögonen, att de officerare å aktiv stat, som kunna komma i fråga vid besättandet av nämnda högre reservstatsbeställningar, i allmänhet uppnått sådan lednadsålder, att de enligt gällande bestämmelser antingen redan äro eller ock snart bliva berättigade att avgå med pension och fyllnadspension i innehavande eller lägre tjänstegrad på aktiv stat. Så t. ex. är en överste, som fyllt 56 år och alltså kan förflyttas till överste i högre löneklassen på reservstat, redan berättigad att avgå med överstelöjtnants pension och fyllnadspension. Därest det över huvud taget skall föreligga någon utsikt att framdeles kunna besätta ifrågavarande högre reservstatsbeställningar, torde det därför vara nödvändigt att förbättra reservstatspensionerna, så att fortfarande ungefär samma proportion, som ovan angivits, kommer att råda mellan reservstatspensionerna och de till personal å aktiv stat utgående pensionerna, och att sedermera bestämma reservstatslöner i lämpligt förhållande till reservstatspensionerna.

Den av 1918 års lagtima riksdag beslutade tillfälliga löneförbättringen för viss personal vid armén är grundad på en av särskilda sakkunniga i betänkande den 5 mars 1918 skisserad definitiv lönereglering, vilken alltså torde få anses åtminstone i huvudsak hava vunnit statsmakternas godkännande. Den av 1919 års riksdag beslutade pensionsförbättringen för samma personal bygger jämväl på nämnda skisserade lönereglering och utgår tillika från det antagandet, att vid en blivande definitiv pensionsreglering pensionsbeloppen komma att bestämmas efter grunder, i huvudsak liknande dem, som gälla enligt 1907 års civila pensionslag, d. v. s. i allmänhet till samma belopp som den del av avlöningen, vilken

utgör lön. På det att icke den definitiva löne- och pensionsregleringen, i vad anginge pensionsbeloppens storlek, skulle föregripas genom beviljande av pensionstillägg åt vissa pensionärer, har emellertid vid bestämmande av pensions- tilläggen en viss jämkning ansetts vara av nöden, och har denna jämkning i regel åvägabragts på det sätt, att 10 procent avdragits å nyssnämnda, enligt den civila pensionslagen beräknade pensionsbelopp.

Under sålunda givna förhållanden vill det synas de sakkunniga, som om man för närvarande icke skulle kunna räkna med tillräckligt säkra faktorer för att därpå grunda ett utkast till definitiv löne- och pensionsreglering för personal å reservstat av majors och högre tjänstegrad. De sakkunniga måste därför nöja sig med att, i anslutning till den löne- och pensionsförbättring, som redan är medgiven för arméns personal å aktiv stat, föreslå en tillfällig löne- och pensionsförbättring för ifrågavarande reservstatspersonal.

Vid *pensionsförbättringens* bestämmande hava de sakkunniga, i enlighet med vad ovan uttalats, utgått från att reservstatspensionernas belopp, inberäknat nu ifrågavarande förbättring, skall utgöra ungefär enahanda belopp som sammanlagt utgår i pension, fyllnadspensionen och pensionsförbättring för närmast lägre beställning på aktiv stat. Med hänsyn till de grunder, enligt vilka, såsom nyss är anfört, sistnämnda pensionsförbättring beräknats, torde den förbättring av reservstatspensionerna, som de sakkunniga sålunda ämna föreslå, under inga förhållanden komma att föregripa en blivande definitiv pensionsreglering för reservstatspersonalen.

Om vidare den *löneförbättring*, som skall tillkomma ifrågavarande högre reservstatsbeställningar, avväges så, att pensionen, inberäknat den föreslagna pensionsförbättringen, för varje beställning kommer att utgöra omkring 90 procent av sammanlagda beloppet av lönen och löneförbättringen för beställningen, synes säkerhet vara vunnit för att icke heller en blivande definitiv löneroglering härigenom kommer att föregripas.

De löne- och pensionsbelopp, som de sakkunniga med tillämpning av nu angivna grunder vilja föreslå för ifrågavarande beställningsinnehavare å reservstat, framgå av följande tablå, vilken jämväl upptager de nuvarande lönerna och pensionerna för berörda personal ävensom nuvarande pensioner för de beställningshavare å aktiv stat, med vilka jämförelse här kan ifrågakomma.

	R e s e r v s t a t .						A k t i v s t a t .		
	Nuvarande lön.	Föreslagna löneförbättring.	Summa.	Nuvarande pension.	Föreslagna pensionsförbättring.	Summa.	Förutvarande pension.	Pensionsförbättring.	Summa.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Generalsperson (generalmajor) ...	5,400	1,300	6,700	4,500	1,500	6,000	6,000	—	6,000
Överste i högre löneklassen	4,500	1,300	5,800	3,800	1,400	5,200	4,500	1,500	6,000
» » lägre »	4,200	1,250	5,450	3,500	1,400	4,900			
Överstelöjtnant	—	—	—	—	—	—	3,600	1,350	4,950
Major	3,100	1,350	—	—	—	—			
Kapten i högsta löneklassen.....	—	—	—	—	—	—	2,720	1,270	3,990

Kompani- och
under-
officerare.

Kompani- och underofficerare å reservstat äro indelade i olika löneklasser allt efter levnadsåldern vid inträdet å reservstaten. Lönerna äro, såsom förut närmare angivits, i viss mån avvägda i förhållande till de enligt fastställda stater för motsvarande personal å aktiv stat gällande lönerna. Lön, som vid övergången till reservstat blivit någon tillerkänd, bibehålles oförändrad under hela tjänstetiden på samma stat. För att kvarhålla de äldre kompani- och underofficerarna på reservstaten och motverka ett uppskjutande av övergången till denna infördes emellertid vid reservstaternas upprättande för de lägre löneklasserna avlöningstillägg, vilka tillträdas året efter uppnåendet av den levnadsålder, som bestämts såsom villkor för inträde i högre löneklass vid övergången till reservstat. Kompaniofficer i lägsta löneklassen erhåller sålunda ett avlöningstillägg å 300 kronor efter uppnådda 37 år och ytterligare ett dylikt tillägg å samma belopp efter uppnådda 43 år, kompaniofficer i mellersta löneklassen ett tillägg å likaledes 300 kronor efter uppnående av sistnämnda levnadsålder och underofficer i lägre löneklassen ett tillägg å 150 kronor efter uppnådda 42 levnadsår. Kompani- och underofficerarnas löner å reservstat under olika levnadsålder inberäknat nysnämnda avlöningstillägg, framgå av följande schematiska framställningar.

Beställning å reservstat.	32—37 år.	38—43 år.	44—50 år.
Kompaniofficer i högsta löneklassen	—	—	2,100
» » mellersta »	—	1,650	1,950
» » lägsta »	1,200	1,500	1,800

Beställning å reservstat.	32—42 år.	43—50 år.
Underofficer i högre löneklassen	—	1,000
» » lägre »	800	950

Avlöningstilläggen inverka emellertid icke på pensionsbeloppen, vilka utgöra:	
för kompaniofficer i högsta löneklassen	1,800 kronor
» » » mellersta »	1,300 »
» » » lägsta »	900 »
» underofficer » högre »	850 »
» » » lägre »	650 »

Då de sakkunniga haft att taga under övervägande, vilka löne- och pensionsförbättringar borde beredas kompaniofficerare och underofficerare å reservstat, har det syntts de sakkunniga, att beträffande denna personal vissa andra synpunkter böra få göra sig gällande i fråga om officerare inom de högre graderna. Såsom förut är nämnt, har beträffande de senare den omständigheten kräft särskilt beaktande, att officer å aktiv stat, som kan komma i fråga vid besättande av högre reservstatsbeställning än av kompaniofficersgrad, i allmänhet uppnått sådan levnadsålder, att han antingen redan är eller ock snart blir berättigad att avgå med pension och fyllnadspension i innehavande eller lägre tjänstegrad på aktiv stat. Beträffande kompani- och underofficerare är detta såsom regel icke förhållandet; pensionsåldern är nämligen här densamma för de olika tjänstegraderna inom vardera av dessa grupper. Vid sådant förhållande hava de sakkunniga för bestämmande av erforderliga löne- och pensionsförbättringar åt kompani-

officerare och underofficerare på reservstat ansett en annan väg böra följas, än då frågan gällde nyssnämnda högre officerare.

Enligt det i omförmälda av särskilda sakkunniga den 5 mars 1918 avgivna betänkande framlagda utkastet till en definitiv löneroglering för arméns personal, vilket ligger till grund för den av riksdagen år 1918 beslutade tillfälliga löneförbättringen för nämnda personal, skulle avlöningen till kompani- och underofficerare å aktiv stat utgå enligt på visst sätt i varandra ingripande löneskalor med uppflyttning till högre löneklass vart tredje år. Med anledning härav hava de sakkunniga ansett sig böra undersöka, huruvida det lämpligen låter sig göra att för kompani- och underofficerare å reservstat införa ett lönesystem, uppbyggt på samma principer, som sålunda skulle gälla för motsvarande personal å aktiv stat.

Ifrågavarande utkast till definitiv löneroglering för berörda personal å aktiv stat är grundat på löneförhöjningar (ålderstillägg) efter visst antal *tjänsteår* och avviker härutinnan från nu gällande bestämmelser rörande reservstatspersonalen, vars avlöning i väsentlig mån är beroende på antalet uppnådda *levnadsår*. Under förutsättning emellertid att första utnämning till officer på aktiv stat äger rum vid en ålder av omkring 22 år och att befordran sker i normal ordning, skulle enligt den skisserade definitiva lönerogleringen en kompaniofficer å aktiv stat efter uppnåendet av 32 levnadsår — vid vilken ålder övergång till reservstat tidigast får äga rum — uppbära lön med följande belopp för helt år räknat:

Beställning:	32—34 år	35—37 år	38—40 år	41—43 år	44—50 år
Kompaniofficer	2,600	3,000	3,500	4,000	4,500

Motsvarande siffror för en underofficer å aktiv stat skulle, under likartade förutsättningar beträffande första utnämning och befordran komma att utgöra:

Beställning:	32—34 år	35—37 år	38—40 år	41—43 år	44—50 år
Underofficer.....	1,700	1,900	2,100	2,300	2,500

Med utgångspunkt från dessa siffror synes det vara möjligt att anordna löneskalor för reservstatspersonalen enligt sådana grunder, att kompaniofficer eller underofficer vid övergång till reservstat tillerkännes lön med viss del av det belopp, han vid övergången uppbär i lön på aktiv stat. Om proportionen i detta fall bestämmes till $\frac{3}{5}$, skulle man enligt de sakkunnigas mening erhålla ett lämpligt förhållande mellan reservstatslönerna och de å aktiv stat utgående lönerna. Överflyttning till högre löneklass å reservstat synes böra vid tillämpning av ett dylikt lönesystem ske vid samma tidpunkt, som uppflyttning till högre löneklass å aktiv stat skolat ifrågakomma, därest vederbörande där kvarstått. Med hänsyn till den relativt ringa tjänstgöring, som åligger reservstatspersonalen, torde emellertid icke mer än två uppflyttningar till högre löneklass böra förekomma för sådan personal. Den lön, som enligt dessa grunder skulle tillkomma kompani- och underofficerare under deras tjänstetid å reservstaten, framgår av följande tablå, vilken uppgjorts under förut angivna förutsättningar beträffande första utnämning och befordran.

Ålder vid övergång till reservstat:	32—34 år	35—37 år	38—40 år	41—43 år	44—50 år
<i>Kompaniofficerare:</i>					
44—50 år	—	—	—	—	2,700
41—43 »	—	—	—	2,400	2,700
38—40 »	—	—	2,100	2,400	2,700
35—37 »	—	1,800	2,100	2,400	2,400
32—34 »	1,500*)	1,800	2,100	2,100	2,100
<i>Underofficerare:</i>					
44—50 år	—	—	—	—	1,500
41—43 »	—	—	—	1,380	1,500
38—40 »	—	—	1,260	1,380	1,500
35—37 »	—	1,140	1,260	1,380	1,380
32—34 »	1,020	1,140	1,260	1,260	1,260

*) Avrundat tal.

Erinras bör emellertid, att löneförhöjning enligt den skisserade definitiva löneregleringen skulle inträda efter visst antal tjänsteår, vadan ovanstående tablå endast ungefärligen angiver de levnadsåldrar, under vilka de särskilda lönebeloppen skulle tillkomma vederbörande personal.

De sakkunniga hava med det ovan anförda velat angiva, huru sådana löneskalor, som i utkastet till definitiv lönereglering ifrågasatts för kompaniofficerare å aktiv stat, lämpligen skulle kunna anordnas för motsvarande personal å reservstat. Emellertid anse de sakkunniga, att under nuvarande förhållanden och särskilt med hänsyn till det läge, vari frågan om definitiv lönereglering för personal å aktiv stat befinner sig, det icke kan vara lämpligt att utan vidare låta de nu framlagda löneskalorna bliva bestämmande för en tillfällig löneförbättring för nämnda reservstatspersonal. I likhet med vad som ovan föreslagits i fråga om de högre reservstatsbeställningarna hava de sakkunniga därför ansett sig för närvarande böra inskränka sig till att föreslå vissa belopp att utgå såsom tillfällig löneförbättring till personalen inom var och en av de nuvarande löneklasserna. Dessa belopp torde böra så avpassas att den sammanlagda lönen ungefär kommer att motsvara för kompaniofficerare inom de olika löneklasserna resp. 1,500, 2,100 och 2,700 kronor och för underofficerare resp. 1,140 och 1,380 kronor (jämför tablån här ovan).

I fråga om de nu vid uppnåendet av viss levnadsålder utgående avlöningstilläggen hava de sakkunniga icke haft anledning ifrågasätta någon förändring.

Beträffande kompani- och underofficerarnas *pensioner* anse de sakkunniga, att avlöningstilläggen, i likhet med vad som för närvarande är fallet, icke böra inverka på pensionsbeloppen, utan att dessa fortfarande böra bestämmas med hänsyn till den lön, som tillträdes vid övergången till reservstaten. I övrigt anse sig de sakkunniga av skäl, som torde framgå av det föregående icke för närvarande böra ingå på spörsmålet om en definitiv pensionsreglering för ifrågasatt personal.

Vad åter angår den pensionsförbättring, som nu må böra tillkomma kompani- och underofficerare å reservstat, skulle närmast ifrågakomma, att, i likhet med vad som föreslagits beträffande de högre reservstatsbeställningarna, så avväga densamma, att sammanlagda pensionen kommer att utgöra 90 % av den föreslagna lönen. Totalpensionen skulle enligt denna beräkning, med de förut angivna

lönerna såsom utgångspunkt, komma att uppgå för kompaniofficerare till resp. 1,350, 1,890 och 2,430 kronor samt för underofficerare till resp. 1,026 och 1,242 kronor.

En översikt över de löne- och pensionsbelopp, som på detta sätt erhållas för kompani- och underofficerare å reservstat, lämnas i följande tablå, som jämväl upptager de nuvarande lönerna och pensionerna:

Reservstatsbeställning	Nu- varande lön	Löneför- bättring	Summa	Nu- varande pension	Pensions- förbättring	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Kompaniofficer i högsta löneklassen...	2,100	600	2,700	1,800	630	2,430
» i mellersta » ... *)	1,630	450	2,100	1,300	590	1,890
» i lägsta » .. *)	1,200	300	1,500	900	450	1,350
Underofficer i högre » ...	1,000	380	1,380	850	392	1,242
» i lägre » ... *)	800	340	1,140	650	376	1,026

*) Avlöningstillägg ej inräknade.

I de sålunda beräknade löne- och pensionsförbättringarnas belopp anse sig de sakkunniga emellertid böra ifrågasätta vissa jämkningar. Sålunda torde löneförbättringen för underofficerare inom den högre och den lägre löneklassen böra avrundas till resp. 400 och 350 kronor. Och vad pensionsförbättringarna angår torde under nuvarande förhållanden försiktigheten bjuda, att desamma bestämmas till enahanda belopp, som enligt de sakkunnigas förslag skulle utgå såsom löneförbättring till de olika grupperna av beställningshavare. Särskilt synas de pensionsförbättringsbelopp, som enligt ovanstående tablå skulle tillkomma kompaniofficerarna inom mellersta och lägsta löneklasserna, vara något högre än av förhållandena påkallas.

De sakkunniga anse sålunda, att löneförbättring bör utgå till kompaniofficerare inom de olika löneklasserna med resp. 600, 450 och 300 kronor och till underofficerare med resp. 400 och 350 kronor samt att pensionsförbättringen bör bestämmas till samma belopp, som enligt vad nu är nämnt skulle utgå såsom löneförbättring.

Efter införandet av den sålunda angivna löneförbättringen skulle kompani- och underofficerare å reservstat under olika levnadsåldrar uppbära avlöning med de belopp, som framgå av följande schematiska framställningar.

Beställning å reservstat.	32—37 år	38—43 år	44—50 år
Kompaniofficer i högsta löneklassen	—	—	2,700
» i mellersta »	—	2,100	2,400
» i lägsta »	1,500	1,800	2,100
Beställning å reservstat.		32—42 år	43—50 år
Underofficer i högre löneklassen		—	1,400
» i lägre »		1,150	1,300

Sammanlagda pensionen skulle komma att utgöra

För kompaniofficer	i högsta löneklassen	2,400	kronor
»	» i mellersta	1,750	»
»	» i lägsta	1,200	»
» underofficer	i högre	1,250	»
»	» i lägre	1,000	»

Reservstaten
för fältläkarkåren.

För de å reservstaten för fältläkarkåren uppförda beställningarna äro lönerna och pensionerna för närvarande bestämda till samma belopp som för vissa å reservstaten för officerare upptagna beställningar, nämligen för fältläkare till samma belopp som för överste i lägre löneklassen, för regementsläkare till samma belopp som för major och för bataljonsläkare till samma belopp som för kompaniofficer i högsta löneklassen. Då någon ändring av detta förhållande icke synes böra i nu förevarande sammanhang äga rum, torde alltså löne- och pensionsförbättring till ifrågakommande personal böra utgå enligt samma grunder, som här ovan föreslagits för nyssnämnda militära beställningar. De löner och pensioner, som i enlighet härmed skulle tillkomma personal å fältläkarkårens reservstat, framgå av följande tablå.

Reservstatsbeställning	Nuvarande lön	Föreslagen löneförbättring	Summa	Nuvarande pension	Föreslagen pensionsförbättring	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Fältläkare	4,200	1,250	5,450	3,500	1,400	4,900
Regementsläkare	3,100	1,350	4,450	2,700	1,300	4,000
Bataljonsläkare	2,100	600	2,700	1,800	600	2,400

Pensionsförbättring under olika förutsättningar.

Den av de sakkunniga här ovan föreslagna pensionsförbättringen avser de fall, i vilka pension utgår enligt § 14 mom. 1 i förordningen den 5 november 1915 angående arméns reservstater. Därest pensionen enligt § 14 mom. 2 i samma förordning utgår med lörens hela belopp, synes pensionsförbättringen böra i varje fall sättas lika med det belopp, som enligt de sakkunnigas förslag skall utgå såsom löneförbättring.

I de fall, då någon jämlikt § 15 i samma förordning avgår med reservstatspension i lägre tjänstegrad (tjänstklass) än den han vid avgången innehar, synes han böra åtnjuta pensionsförbättring med det belopp, som föreslagits för nämnda lägre tjänstegrad (tjänstklass).

Dagavlönning.

Under tjänstgöring äger, såsom förut nämnts, personal å reservstat uppbära dagavlönning enligt de föreskrifter, som gälla för motsvarande personal å aktiv stat. Därest den till sistnämnda personal utgående dagavlönningen skulle höjas, torde en sådan förhöjning alltså utan vidare komma reservstatspersonalen till godo. Då de sakkunniga icke vilja ifrågasätta någon förändring i nu berörda förhållande, torde något vidare yttrande av de sakkunniga rörande denna fråga icke erfordras. De sakkunniga vilja emellertid erinra därom, att den år 1918 genomförda tillfälliga löneförbättringen för arméns personal å aktiv stat, vilken löneförbättring enligt därom meddelade bestämmelser skall såsom regel anses tillhöra lönen, icke medfört någon förhöjning av dagavlönningen.

Löne- och pensionsförbättringen för reservstatens personal torde böra till- och avträdas samt utbetalas i samma ordning som lönen resp. pensionen.

*Utbetalning
av löne- och
pensions-
förbättring.*

Vad beträffar tiden för nu föreslagna löne- och pensionsförbättringens ikraftträdande, hava de sakkunniga funnit sig icke äga anledning att i detta avseende ifrågasätta annan tidpunkt än början av året näst efter det, varunder beslut i ärendet kan komma att av riksdagen fattas; och torde löne- och pensionsförbättringen böra gälla tillsvidare, intill dess en definitiv löne- och pensionsreglering för reservstatspersonalen kan bliva genomförd. Pensionsförbättringen synes endast böra tillkomma personal, som kommit i åtnjutande av löneförbättring för sin reservstatsbeställning. I likhet med vad som nu gäller ifråga om den år 1919 beslutade pensionsförbättringen för personal å aktiv stat torde emellertid även den här föreslagna pensionsförbättringen böra för personal, som en gång blivit delaktig av densamma, vara definitiv, och således en pensionstagare bör äga rätt att under hela sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring med det honom en gång tillerkända beloppet.

Giltighetstid.

I enlighet med vad här ovan anförts få de sakkunniga framlägga följande förslag till

Grunder för löne- och pensionsförbättring för personal vid arméns reservstater.

*Grunder för
löne- och pen-
sionsförbättring.*

§ 1.

Personal å reservstat äger uppbära löneförbättring med följande belopp för helt år räknat.

Generalmajor	1,300 kronor
Överste i högre löneklassen	1,300 »
» i lägre »	1,250 »
Major	1,350 »
Kompaniofficer i högsta löneklassen	600 »
» i mellersta löneklassen	450 »
» i lägsta löneklassen	300 »
Underofficer i högre löneklassen	400 »
» i lägre »	350 »
Fältläkare	1,250 »
Regementsläkare	1,350 »
Bataljonsläkare	600 »

§ 2.

1) Personal å reservstat äger, efter avgång med pension enligt § 14 mom. 1 i förordningen den 5. november 1915 angående arméns reservstater, åtnjuta pensionsförbättring med följande belopp för helt år räknat:

Generalmajor	1,500 kronor
Överste i högre löneklassen	1,400 »
» i lägre »	1,400 »
Major	1,300 »
Kompaniofficer i högsta löneklassen	600 »
» i mellersta »	450 »

Kompaniofficer i lägsta löneklassen	300	kronor
Underofficer i högre »	400	»
» i lägre »	350	»
Fältläkare	1,400	»
Regementsläkare	1,300	»
Bataljonsläkare	600	»

2) Personal å reservstat äger, efter avgång med pension enligt § 14 mom. 2 i nyssnämnda förordning, åtnjuta pensionsförbättring med samma belopp, som enligt § 1 här ovan skall utgå såsom löneförbättring.

3) Den, som, jämlikt § 15 i samma förordning avgår med reservstatspension i lägre tjänstegrad (tjänsteklass) än den, han vid avgången innehar, äger åtnjuta pensionsförbättring med det belopp, som i mom. 1 är bestämt för nämnda lägre tjänstegrad (tjänsteklass).

§ 3.

Pensionsförbättring tillkommer endast den, som fått åtnjuta löneförbättring enligt § 1 här ovan.

§ 4.

Löne- och pensionsförbättring till- och frånträdes samt utbetalas i samma ordning som reservstatslön respektive reservstatspension.

Några avlöningsvillkor liknande dem, som stadgats i samband med den tillfälliga löneförbättringen för personal å aktiv stat och vilka innebära viss begränsning i rätten att med beställning eller befattning å aktiv stat förena annan befattning eller särskilt uppdrag, torde icke kunna ifrågakomma beträffande reservstatspersonalen.

*Kostnads-
beräkning.*

Den av innevarande års riksdag godkända staten för arméns reservstater för år 1920 upptager det antal beställningar i olika grader, som enligt de av 1914 års senare riksdag godkända övergångsplanerna skulle uppsättas under den första perioden av reservstaternas organiserande. Under förutsättning att denna stat fortfarande är gällande vid den tidpunkt, då den av de sakkunniga föreslagna löneförbättringen kan komma att träda i kraft, och att samtliga å staten uppförda beställningar äro tillsatta, skulle löneförbättringens genomförande kräva en ökad kostnad av 165,350 kronor för år. Det erforderliga anslagsbeloppet torde sålunda kunna beräknas till i runt tal 165,000 kronor för år.

Med hänsyn till den korta tid, reservstaterna ägt bestånd, torde utgifterna för pensioneringen av reservstatspersonal under den närmaste tiden komma att uppgå till relativt obetydligt belopp. Då kostnaderna för reservstatspersonalens ordinarie pensionering skola gäldas från samma anslag som det, varifrån personalens ordinarie avlönning bestrides, synas även utgifterna för pensionsförbättringen böra bestridas från samma anslag som löneförbättringen; och lärer av nyss omnämnd anledning någon särskild höjning av detta anslag för bestridande av kostnaderna för pensionsförbättringen för närvarande ej vara av nöden.

*Sammanfatt-
ning.*

Därest de sakkunnigas här ovan framlagda förslag vinner godkännande, torde till riksdagen böra avlätas framställning, att riksdagen måtte

dels till beredande av löne- och pensionsförbättring åt personal vid arméns reservstater bevilja under fjärde huvudtiteln å extra stat ett förslagsanslag av 165,000 kronor,

dels godkänna ovanangivna grunder för löne- och pensionsförbättringens utgående,

dels ock förklara, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet må i enlighet med nyssnämnda grunder tilldela reservstatspersonal, som efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande avgått eller avgår från tjänsten, pensionsförbättring att utgå under pensionstagarens återstående livstid.

Stockholm den 30 maj 1919.

Bilaga 2.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. sjöförvarsdepartementet.

Med skrivelse denna dag, som i avskrift här bifogas, hava arméns och marinens avlöningssakkunniga till chefen för kungl. lantförvarsdepartementet överlämnat förslag till löne- och pensionsförbättring för personalen å arméns reservstater. Under åberopande av vad de sakkunniga där anfört, vilket i huvudsak torde äga tillämplighet jämväl å reservstaten för marinen, få de sakkunniga härmed värdsamt avgiva förslag till löne- och pensionsförbättring för personalen å reservstaten för marinen.

Sistnämnda reservstat upptager för kaptener (löjtnanter) och underofficerare samma antal löneklasser och samma löne- och pensionsbelopp för de olika löneklasserna som å arméns motsvarande reservstat äro uppförda för officerare och underofficerare. Beträffande de högre officersbeställningarna råder däremot en viss olikhet mellan reservstaterna för armén och för marinen. Den sistnämnda upptager nämligen icke någon beställning för amirals-(generals-)person liksom ej heller för kommandör (överste). Däremot finnes å marinens reservstat uppförd beställning för kommandörkapten av 1 graden (motsvarande överstelöjtnant), vilken tjänstegrad saknas å arméns reservstat. Innehavare av dylik beställning åtnjuta enligt stat lön med 3,500 kronor och har rätt till pension med 3,200 kronor. Beställningarna för kommandörkapten av 2 graden (majorer) äro likställda med majorsbeställningarna å arméns reservstat.

För marinens å aktiv stat anställda officerare inom sistnämnda båda grupper — kommandörkapten av 1 graden (överstelöjtnant) och kommandörkapten av 2 graden (major) — är pensionsåldern densamma, nämligen 55 år. Vid sådant förhållande synes de sakkunniga anledning ej föreligga att beträffande den löne- och pensionsförbättring, som må böra tillkomma kommandörkapten av 1 graden (överstelöjtnant), föreslå andra belopp, än som skulle utgå till kommandörkapten av 2 graden (major), således 1,350 resp. 1,300 kronor. Sammanlagda lönen för kommandörkapten av 1 graden (överstelöjtnant) skulle härigenom komma att uppgå till 4,850 kronor och sammanlagda pensionen till 4,500 kronor.

Under hänvisning i övrigt till ovan omförmälda förslag rörande arméns reservstater få de sakkunniga härmed framlägga följande förslag till

Grunder för löne- och pensionsförbättring för personal vid reservstaten för marinen.

§ 1.

Grunder för löne- och pensionsförbättring.

Personal å reservstat äger uppbära löneförbättring med följande belopp för helt år räknat:

kommendörkapten av 1 graden (överstelöjtnant)	1,350 kronor
» » 2 » (major)	1,350 »
kapten i högsta löneklassen	600 »
» i mellersta »	450 »
» i lägsta » (löjtnant)	300 »
underofficer i högre »	400 »
» i lägre »	350 »

§ 2.

1. Personal å reservstat äger, efter avgång med pension enligt § 13 mom. 1 i förordningen den 3 december 1915 angående reservstat för marinen, åtnjuta pensionsförbättring med följande belopp för helt år räknat:

kommendörkapten av 1 graden (överstelöjtnant)	1,300 kronor
» » 2 » (major)	1,300 »
kapten i högsta löneklassen	600 »
» i mellersta »	450 »
» i lägsta » (löjtnant)	300 »
underofficer i högre »	400 »
» i lägre »	350 »

2. Personal å reservstat äger, efter avgång med pension enligt § 13 mom. 2 i nyssnämnda förordning, åtnjuta pensionsförbättring med samma belopp, som enligt § 1 här ovan skall utgå såsom löneförbättring.

§ 3.

Pensionsförbättring tillkommer endast den, som fått åtnjuta löneförbättring enligt § 1 här ovan.

§ 4.

Löne- och pensionsförbättring till- och frånträdes samt utbetalas i samma ordning som reservstatslön respektive reservstatspension.

Några avlöningvillkor liknande dem, som stadgats i samband med den tillfälliga löneförbättringen för personal å aktiv stat och vilka innebära viss begränsning i rätten att med beställning eller befattning å aktiv stat förena annan befattning eller särskilt uppdrag, torde icke kunna ifrågakomma beträffande reservstatspersonalen.

Den av innevarande års riksdag godkända staten för marinens reservstat för år 1920 upptager det antal beställningar i olika grader, som enligt de av 1914 års senare riksdag godkända övergångsplanerna skulle uppsättas under den första perioden av reservstaternas organiserande. Under förutsättning att denna stat fortfarande är gällande vid den tidpunkt, då den av de sakkunniga föreslagna löneförbättringen kan komma att träda i kraft, och att samtliga å staten uppförda beställningar äro tillsatta, skulle löneförbättringens genomförande kräva en ökad kostnad av 12,700 kronor för år. Det erforderliga anslagsbeloppet torde sålunda kunna beräknas till i runt tal 12,000 kronor för år.

Kostnads-
beräkning.

Med hänsyn till den korta tid, reservstaten ägt bestånd, torde utgifterna för pensionering av reservstatspersonal under den närmaste tiden komma att uppgå till relativt obetydligt belopp. Då kostnaderna för reservstats-personalens ordinarie pensionering skola gäldas från samma anslag som det, varifrån personalens ordinarie avlöning bestrides, synas även utgifterna för pensionsförbättringen böra bestridas från samma anslag som löneförbättringen; och lärer av nyss omfördörd anledning någon särskild höjning av detta anslag för bestridande av kostnaderna för pensionsförbättringen för närvarande ej vara av nöden.

Därest de sakkunnigas här ovan framlagda förslag vinner godkännande, torde till riksdagen böra avlåtats framställning, att riksdagen måtte

Samman-
fattning.

dels till beredande av löne- och pensionsförbättring åt personal vid reservstaten för marinen bevilja under femte huvudtiteln å extra stat ett förslagsanslag av 12,000 kronor,

dels godkänna ovan angivna grunder för löne- och pensionsförbättringens utgående,

dels ock förklara, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet må i enlighet med nyssnämnda grunder tilldela reservstatspersonal, som, efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande, avgått eller avgår från tjänsten, pensionsförbättring att utgå under pensionstagarens återstående livstid.